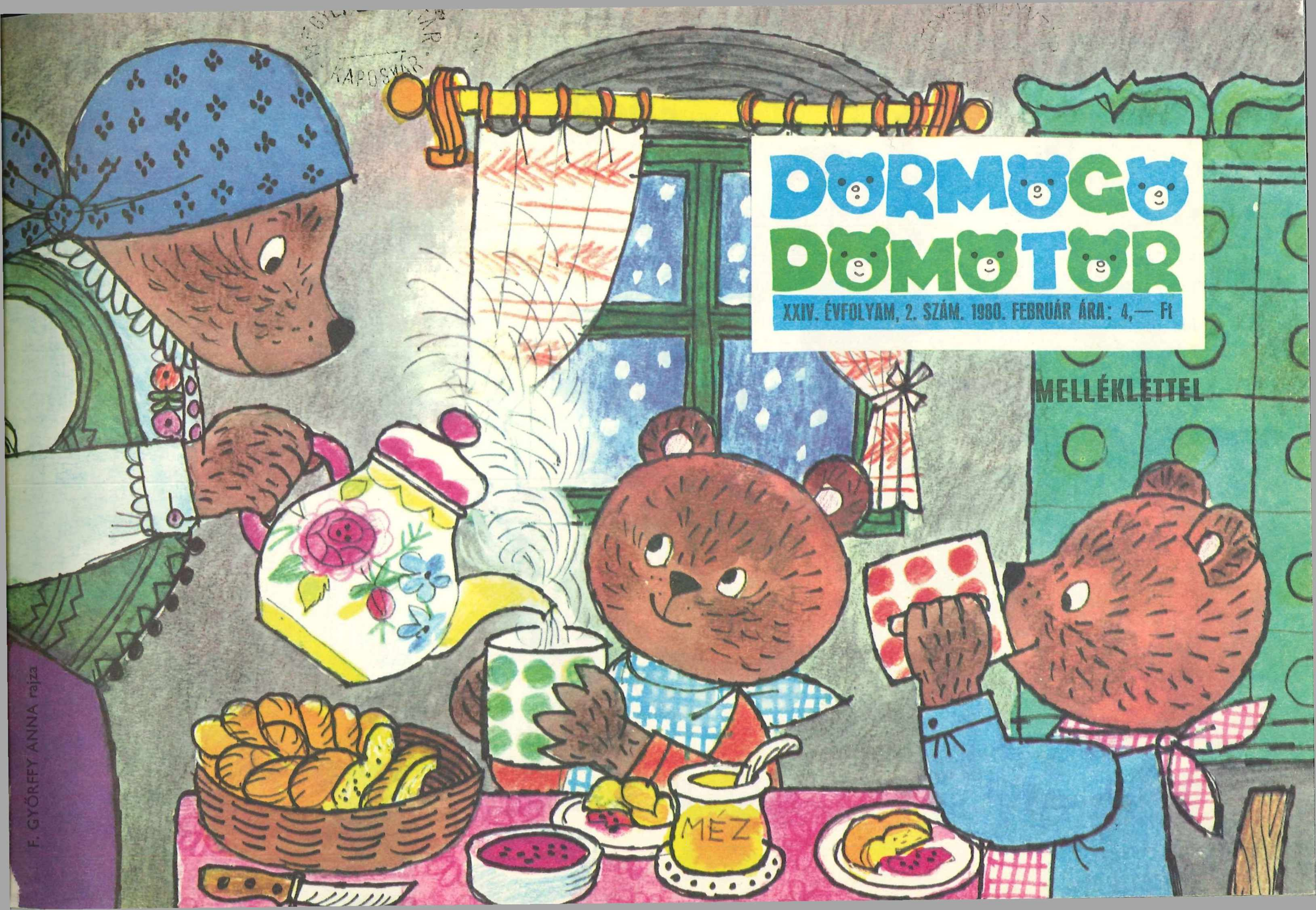

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR
XXIV. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM. 1980. FEBRUÁR ÁRA: 4,— Ft
MELLÉKLETTEL
MÉZ
F. GYÖRFFY ANNA rajza

ANDERSEN:

Két gyertya

Fordította: RAB ZSUZSA

Volt egyszer egy szép szál viaszgyertya, aki nagyon is jól tudta magáról, mit ér.

— Viaszból teremtettek, formába öntöttek! — kevélykedett. — Szebb a lángom, mint más közönséges gyertyának, s tovább is égek: kristályüveg csillárban volna a helyem, vagy legalább ezüst gyertyatartóban.

— Gyönyörű élete lehet! — sóhajtott fel mellette a faggyúgyertya. — Engem bizony csak faggyúból teremtettek, de azért én is érek valamit, mindenesetre többet, mint némelyik faggyúgyertya, akit csak háromszor mártanak. Engem nyolcszor mártottak, hogy elég vastag legyek. Nem is panaszolom a sorsomat. Tudom, hogy előkelőbb dolog viaszból születni, mint faggyúból, de hát nem rajtunk múlik, hogy minek születünk. Kegyed majd a szobába kerül, a kristálycsillárba, én meg a konyhába, s az sem utolsó hely, hiszen az tartja el az egész házat.

— Ó! — húzta el a száját a viaszgyertya. — Van a világon fontosabb dolog is az evésnél! Sokkal többet ér a társasági élet. Ha az ember egy ragyogó társaságban maga lehet a legragyogóbb! Ma este bál lesz a házban, mindjárt jönnek értem meg a családomért.

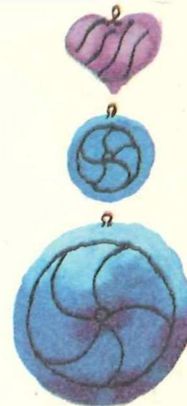
Ahogy kimondta, már jöttek is érte, de nemcsak őt vitték el, hanem a faggyúgyertyát is. Maga a ház asszonya vette a kezébe, s a konyhába vitte: egy kisfiú várt ott kosárral a kezében. Krumplival rakták meg a kosarat, almát is tettek melléje; a jószívű háziasszony ajándékozta meg vele a kisfiút.

— Ezt a faggyúgyertyát is vidd haza, kisfiam — mondta végül. — Édesanyád világos virradatig dolgozik, elkél a gyertya nálatok.

A kislánya ott állt mellette, s amikor azt

hallotta: világos virradatig, felragyogott az arca.

— Én is fennmaradok ma világos virradatig! — kiáltotta boldogan. — Ma éjszaka bál lesz nálunk, s a legszebb ruhámat veszem föl, a piros szalagosat!

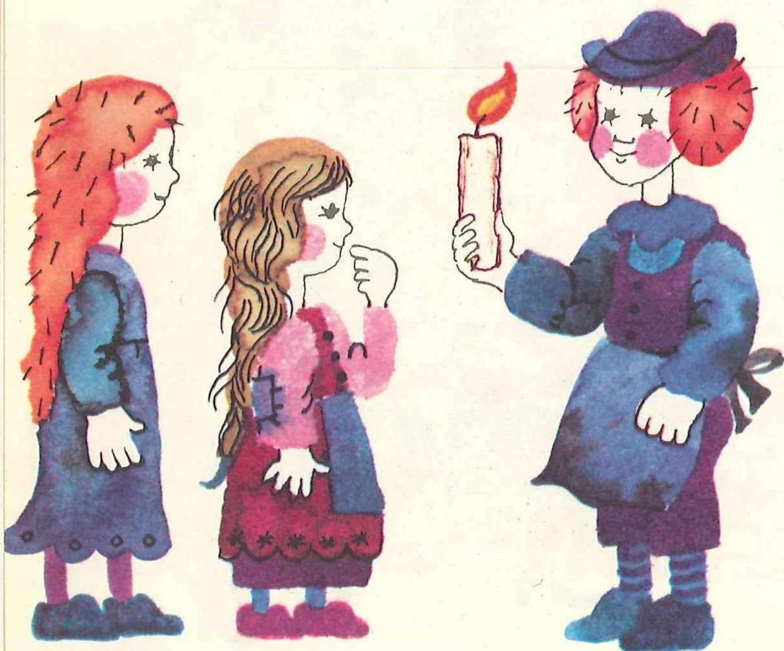
Csak úgy sugárzott örömében.

„De jólesik ilyet látni! — mondta magában a faggyúgyertya. — Sohasem felejtem el, milyen boldog volt ez a kislány! Ilyet úgyse látok többet."

A kisfiú beletette a kosarába, ráhajtotta a födelet, s vitte haza.

„Ugyan hová kerülök? — törte a fejét a faggyúgyertya. — Biztosan szegény emberekhez, akik talán még réztartót se tudnak adni alám, a viaszgyertyát meg kristálycsillárba helyezik, és fénypontja lesz a társaságnak. Előkelő uraságokra szórja a fényét — ó, de nagyszerű is az! Nekem alighanem másképp alakul a sorsom, hiszen csak faggyúból öntöttek."

Csakugyan szegény emberekhez került, egy özvegyasszonyhoz és három gyermekéhez, abba a rozzant kis házba, amely éppen szemközt volt az előkelő úri házzal. Megörült az özvegyasszony, amikor a gyertyát meglátta.

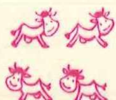
— De szép szál gyertya! — kiáltotta. — Egész éjjel világít majd nekünk.

És meggyújtotta.

— Juj! — utálkozott a gyertya. — Közönséges kénes gyufával gyújtanak meg! Bezzeg a viaszgyertyát jobban megbecsülik odaát!

Ott is akkor gyújtották meg a gyertyákat: felragyogtak a termek. Kocsik robogtak a ház elé, előkelő öltözetű báli vendégek szálltak ki belőlük, zeneszó áradt ki az utcára.

„Most kezdődik a bál! — gondolta sóvárogva a faggyúgyertya, s eszébe jutott a gazdag kislány örömtől sugárzó arca. — Ilyet se látok többé!"

De az özvegyasszony legkisebb leánykája egyszerre csak odasomfordált testvéreihez, megölelte őket, és nagy-nagy titkot súgott a fülükbe:

— Mit gondoltok, mi lesz ma vacsorára? Sült krumpli, úgy ám! — és csak úgy sugárzott a boldogságtól; a gyertya világa éppen az arcába hullott, s a gyertya olyan igazi örömet látott az arcán, mint nemrég az úri házban a gazdag kislányén, amikor így dicsekedett: „Ma éjszaka bál lesz nálunk, s a legszebb ruhámat veszem föl, a piros szalagosat!"

„Lám, a sült krumpli ér annyit, mint a fényes bál! — gondolta a faggyúgyertya. — Hiszen egyformán örül ez a két kislány, a gazdag meg a szegény!" Még rá is tüsszentett az igazságra, helyesebben szólva sercent egyet, mert egy faggyúgyertyától csak ennyi telik.

Asztalt terítettek, és nekiláttak a sült krumplinak. Ó, de pompás íze volt! Valóságos ünnepi lakomát csaptak belőle. Még egy-egy almát is kapott mindenki vacsora után, csemegének.

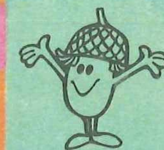
Aztán lefeküdtek a gyerekek, az édesanyjuk megcsókolta őket, s nyomban el is aludtak. De az anyjuk fönn virrasztott: egész éjszaka varrt, hogy megkeresse a három gyermek kenyerét. A szemközti házból átragyogtak a fehér viaszgyertyák, áthallatszott a báli zene. Fönn a magasban pedig tündöklöttek a csillagok, egyformán szitálták halvány fényüket a gazdag házra meg a rozzant házikóra.

„Mégiscsak szép volt ez az este! — mondta magában a faggyúgyertya. — Vajon boldogabb volt-e a kristálycsillárban a viaszgyertya? Ezt meg kellene tudnom, mielőtt csonkig égek."

És a két kislányra gondolt; az egyikre a viaszgyertya, a másikra a faggyúgyertya vetett fényt, mégis egyformán sugárzott az arcuk.

Eddig a történet, az okosnak ennyi is elég.

MAKK MARCI JÁTÉKÖTLETE:

SZÁVAY EDIT rajza

Guruló teknősbéka

Legurult a teknősbéka a lejtőn. Ijedtében behúzta a lábait meg a fejét is. Te is tégy úgy, mint a guruló teknős! Térdelésben kuporodj össze, támaszkodj a behajlított karodra, aztán borulj oldalra, és a vállad, térded, csipőd kis lendületével gurulj egyre tovább a szőnyegen. Meglátod, milyen mulatságos! Ki tud messzebb gurulni?

DEMETER RÓZSA
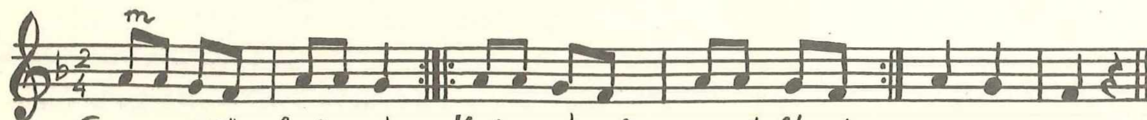

Énekeljünk a munkáról

Írta: SOLTÉSZ ERZSÉBET

GÁBOR ÉVA rajzai

Régen az emberek szívesen énekeltek munka közben. De énekeltek róluk mások is, akik látták munkájukat.

Énekeld el a dalt, és utánozd a kalapálást! Kip-kop, kip-kop!

Énekelj, és karod lengetésével utánozd a locsolást!

s

Én kis kertet kertel-tem, szél, szél fújdogálja, E-ső, e-ső veregeti, hú!
Barsa-rózsát ültet-tem,

s

Süssél, süssél rétest, Aki eszi, az a lány soha-se lesz halo-vány.
Tégy rá cukrot, édest,

Segíts te is a sütés-főzésben! Gyúrj tésztát, verd fel a habot, keverj rántást! Énekeld el a dalt is!

Énekeld el a dalt, és ütemesen járj közben!

r

Megis-merni a kanászt ékes járá-sá-ról, Elöl-fűzött bocskorá-ról, tarisznyaszíj-já-ról.

d

Keresd meg a tűt, Hadd varrjam meg a ba-bámnak a petkál in-gét.
Én meg a gyű-szűt

Énekeld el a dalt, és mozgasd a karodat fel-le, mintha varrnál!

Írd meg Dörmögő Dömötörnek, hogy milyen mesterségeket ismersz, és rajzold le, hogy a munkások és mesterek milyen szerszámokat használnak!

KISKUN FARKAS LÁSZLÓ:

A bűvös szatyor

Mikor anyu a boltból hazajön,
hát az valami roppant nagy öröm.

Ragyog a rózsás műanyag szatyor,
kezem — kétkarú kotrógép — kotor.

Illik? Nem illik? Nem illik bizony,
de más sem állná meg, lefogadom.

Hisz előkerül mindig valami,
így hát megéri buzgón kotrani.

S a munka díja rendszerint mi lesz:
egy csokoládé, kettőötvenes.

A dologban csak az roppant ravasz:
papírja, máza mindig ugyanaz,
s az íze (mi fő, sőt ami fő-fő)
valahogy mégis jobb, mint az előző.

FÉSŰS ÉVA:

Fánk

Dagasztanak, pofozgatnak,
szép kerekre kiszaggatnak,
kendő alatt elaltatnak,
jó melegen tartogatnak.

Meg is növök egykettőre,
beugrom a serpenyőbe,
irul-pirul a két orcám,
hófehér a szalagocskám!

GARAI PÉTER:

Sokszor próbálom

Sokszor próbálom kitalálni,
mit fogok holnap gondolni,
de hiába, sosem tudom,
mert akármi is az a bármi,
mindig csak ma gondolom.

GÁBOR ÉVA rajza

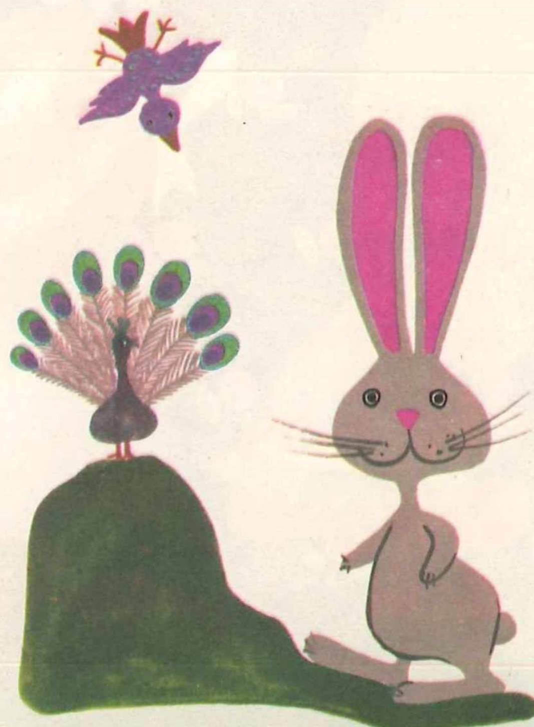

A Páva verőfényes napra ébredt. Körülnézett, és elindult sétálni a harmatos füvön. Minden nagyon szép — gondolta —, és minden nagyon jó LENNE, csak ne volna olyan kutya nehéz ez a slepp. Mindig vigyázni kell, hogy bele ne akadjon valamibe. És egyáltalán — gondolta — mire jó? Csak bajnak jó, púp a hátamon. Akadályoz a mozgásban. Szeretnék futni, mint a nyúl, és...

Éppen arra szaladt a Nyúl. Üdvözölték egymást, és a Páva már éppen kezdett volna panaszkodni, már nekifohászkodott, hogy na végre, most kiönti a szívét, amikor a Nyúl fenékre ülve a tisztelettől, leplezhetetlen irígységgel nézett fel rá:

— Micsoda gyönyörű legyező! Pávaszemes — mondta. — Csupa ötletes minta, káprázatos színek. Báli uszály. Fogadd ámulatom és bámulatom. Mint egy királynő, olyan vagy benne. És szó, ami szó, viselni is tudod. Milyen előkelően mozogsz! De jó is lehet neked!

— Gondolod? — kérdezte a Páva. Torkán akadt a panasz. Felsóhajtott és továbblépdelt, keservesen cipelve a súlyos uszályt. A Nyúl hosszan nézett utána, és azt gondolta: milyen szerencséjük van egyeseknek. Kinek mi jut, hiába... Nekem — ez a két óriási fül. Emiatt vesznek észre messziről az ellenségeim, és alig győzöm lesunyni rohanáskor. Mennyi baj van a fülemmel! Kis fül ha fáj, oda se neki, hanem az ilyen nagy — na köszönöm szépen!

KÁNTOR ZSUZSA:

Az elefántn

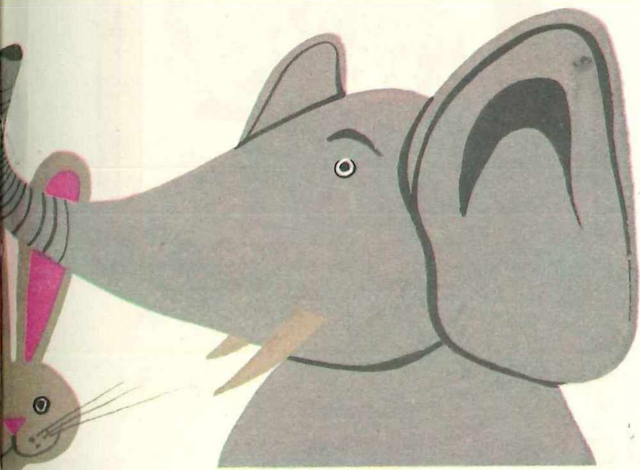
Így búsult magában, és éppen akkor arra jött a Zsiráf, finom, kecses, ringó járásával. Üdvözölték egymást, és a Nyúl már éppen elkezdett volna panaszkodni, hogy így meg úgy, mennyi baj van a fülével, már nekifohászkodott, hogy kiöntse a szívét, mikor a Zsiráf felsóhajtott:

— Milyen CSODÁLATOSAN szép a füled! Ó, Nyúl — mondta — látod, énnekem milyen kicsike fül jutott. Ki se bírom számítani, hogy hányszor nagyobbra nőttem nálad, és ahhoz képest, hát nézd, az én fejemre miféle ékesség jutott? Mondhatni — semmi. Te meg két ilyen szépségesen ívelő levelet viselsz, és milyen jól áll neked!

— Gondolod? — kérdezte a Nyúl, és ben-

k – a sleppje?

nerekedt a panasz. Aztán mintha ott se lett volna, úgy eliramodott. A Zsiráf nézett utána elbűvölve: de szép, ahogy lesunyja a fülét, ha meg felcsapja — akár egy bokor! Nekem meg mi jutott? — mondjuk megfájdulna egyszer a torkom — gondolni is rossz rá —, egy ilyen sevégesehossza nyak!

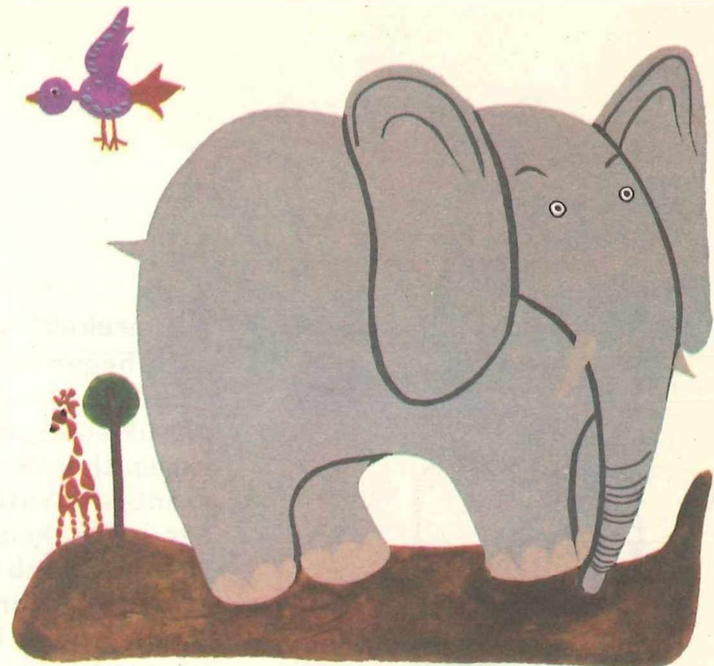
Arra csörtetett a bozóton át az Elefánt. Üdvözölték egymást, és a Zsiráf már é p p e n azon volt, hogy elmondja a bánatát, végtére is KÖNNYEBB, ha nem tartja magában, ha elmondja valakinek. S már nekifohászkodott, amikor az Elefánt dünnyögni kezdett az ormánya alatt:

— Álomszép nyakad van, Zsiráf! Neked aztán nem töpped a vállادba a fejed. És milyen könnyedén tartod; elnézlek, és csodállak: micsoda báj! Milyen szerencsés vagy te!

— Gondolod? — kérdezte a Zsiráf, és elnézett valahová messzire. (Elég messzire bír nézni olyan magasról) — Gondolod? — és elfojtotta magában a sóhaját, és vele a panaszt. Továbblépdelt. Az Elefánt hosszan nézett utána:

Szóba se akar velem állni, világos — gondolta —, érthető. Egy ilyen otromba nagyormányúval. Mert jóllehet hasznos jószág, de elképesztően hosszúra nőtt; eldugni se lehet, éppcsak behúzni valamennyire. Na most, tegyük fel, rámjön a nátha. Vagy esetleg tüsszenteni kell. Nagyon kínos. Hát erről aztán mesélhetnék!

STUIBER ZSUZSA rajzai

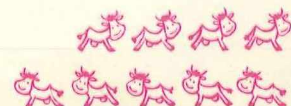
Épp akkor arra jött... Márnemtudomki, és alighogy megpillantotta Elefántot, felkiáltott:

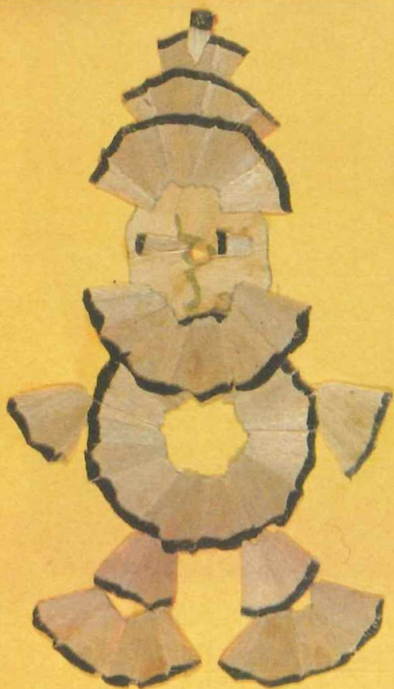
— Üdv neked, szépormányú! Ha tudnád, milyen méltóságot kölcsönöz neked ez a szép ormányod! Állj, maradj még, el ne menj, hadd csodáljalak egy kicsit!

De Elefánt búsan elslattyogott a bennerekedt panaszával, és Márnemtudomki arra gondolt, hogy őneki mennyire fáj a márnemtudom mije.

Ahogyan a Nyúlnak az ormánya, a Pávának a nyaka... Hogy is? Kezdjük elölről: a Zsiráfnak — a füle? Dehogy!

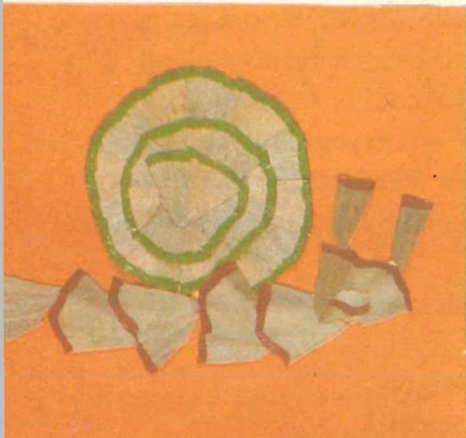
Ki bírja mind elsorolni!?

Gyerekek! Ne dobjátok el a ceruza hegyezésekor lehulló faforgácsot! Haszontalan szemétnek hittük eddig, pedig ötletes képek ragaszthatók belőle. Kiss Anna szentesi olvasónk küldte nekünk ezt a két kedves virágot. Ugye szép? Különböző színű és hosszúságú faforgácsból szebbnél szebb képek készülhetnek. Néhányat közlünk mutatóba. Ceruza, hegyező, kartonlap és ragasztó kell hozzá. Próbáljátok meg ti is!

MADÁR ESZTER munkája

Játsszunk most együtt!

Kedves Szülők, Nagyszülők, kedves Felnőttek!

Ebben a játékban ismét a gyerekek megfigyelőképességét fejlesztjük. Különböző képsorokat nyomtattunk ide. Egy-egy sorba azonos dolgokat rajzoltunk, de **nem egyformára,** *apró különbségek vannak közöttük. Mindössze két teljesen egyforma pár található egy-egy sorban, azokat kell a gyerekeknek megkeresni. A feladat megoldását ne küldjék be, játsszanak a játék öröméért!*

Ha két vagy több gyerek van a családban, ők maguk válasszák ki, hogy melyikük melyik képsort figyeli meg.

A felnőtt — mint minden hasonló játéknál — először kérdezze meg a gyerekeket, hogy miket látnak egy-egy képsorban. Melyik tárgy milyen? Például a bohócfejeknél a következőket kérdezheti: Melyikük nevet? Melyik búsul? Miről ismered fel, hogy búsul? Melyiknek milyen a haja? A virágoknál: melyiknek van több szirma? Melyik milyen színű? Melyiknek a szárán van kevesebb levél? Figyeljék meg a gyerekek a pulóverek mintáját, különböző színű és szélességű csíkjait, nyakkivágását; a csészék színét, fülét, csíkjait. A mackók szeme, színe, homloka, füle és a halak rajza, színe között is van eltérés. Egy kis böngészés után mindezt megtalálhatják. Az autók és a hajók is különbözőek.

Segítsen a felnőtt a gyerekeknek, hívja fel a figyelmet az apró különbségekre. Örüljenek együtt, dicsérje meg, akinek sikerült megtalálnia az azonos párt a sorban. Jutalmul az egyforma mackók alá mézesüveget, a halak alá vizet vagy horgot, pecabotot, a virágok alá vázát vagy poharat, a kishajókra zászlót, az autókra csomagtartót vagy antennát, a pulóverek alá sálat, a bohócokra sapkát, a csésze alá kistányért rajzolhat.

Tovább is játszhatnak a gyerekek úgy, hogy a képsorok szélére egy-egy újabb változatot rajzolnak. Erre minden sor végén helyet hagytunk.

R. K.

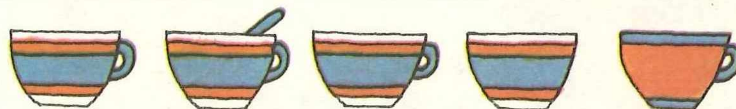

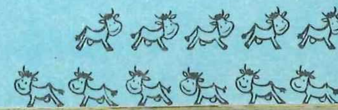

SOMORJAI ÉVA rajzai

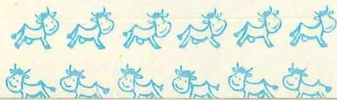
BARABÁS ÉVA:

Tűz mellett

Rejtelmes fénye
csalogat, csábít,
bűvölő lángja
ezer talány.
Árnyéka néha
libbenőn lobban,
s reszketőn táncol
szobád falán.

Melege mellett
álomba ringat,
altatót zsongó
mesés varázs.
Szűnik a tűz már,
hamvad a lángja,
immár az álmod
őrzi parázs.

SOMORJAI ÉVA rajza

RÁKOS KLÁRA:

HÓEMBER

Ott állt a kert végében peckesen, a fogvacogtató szelet se bánta. Büszkén viselte sárgarépa-orrát és messziről is piroslló csipkebogyó szemét. Hóna alatt az ócska cirokseprűvel madárijesztőre hasonlított.

Délután újra esett a hó. A hóember meghízott a rátapadó hópelyhektől.

A puha csendet távoli szárnycsattogás verte fel. Rigómama élelmet keresett, de nem talált. A madarak már az utolsó fagycsípte gyümölcsöt is elfogyasztották a lejtő vadalmafáiról. Hiába kutattak az erdő vadjai is eleség után, a széna elfogyott az etetőből, s a hólepte, fagyott föld sem rejtegetett már semmiféle ennivalót.

— Mi lesz velünk — tűnődött az őzi —, ki segít rajtunk?

— Kérdezzük meg a hóembert! Talán ad valami jó tanácsot — makogta nyúlapó.

A hóember alakja messze kimagaslott a kopár bokrok közül, sárgarépa-orra és csipkebogyó szeme virított a fehérségben.

Az állatok fázósan topogtak körülötte.

A hóember hosszan nézte a csupacsont négylábúakat, és segítségkérőn fordult a naphoz. Napocska odaküldte a legmelegebb sugarát. A hó olvadozni kezdett a répa kö-

— Legurult a tüskémről az utolsó hullott vackor — panaszolta a süni. — És még egy száraz levelet sem találok!

A hóember semmit sem szólt, de odaadta a két csipkebogyót.

Csupa verőfénnyé vált a világ! A nap nagy nyalábsugarától olvadozott a hótakaró. Már csak itt-ott akadt egy kis hófolt a domboldalon. Aztán a hóember is elolvadt, nem maradt belőle más, csak a seprűnyél.

Másnap a hóember helyén friss hóvirágok bújtak ki a földből, a kiránduló gyerekek nagy örömére.

rül, és a répa lecsúszott az őz meg a nyuszi elé.

— Osztozzatok meg rajta — mondta a hóember. — Nekem már úgyse sokáig lenne rá szükségem — tette hozzá, amikor látta a nyuszi tétovázását.

Az állatok megköszönték a váratlan ajándékot, és eltűntek az erdőben.

A hóember melegséget érzett a szíve körül — azt hitte, talán a déli napsütéstől.

Éjszaka újra hidegebbre fordult az idő. A hóembernek eszébe jutottak a kert éhező-fázó madarai, s üzent értük a hajnali széllel.

— Kérlek, tisztítsátok meg a seprőmet a rajta maradt magoktól — mondta a madaraknak.

Ahány feketerigó, cserregő szarka, vörösbegy volt a környéken, mind odasereglett a hóember köré! Szemezték a söprűről a magokat, mígcsak a puszta vesszőnyél maradt. Akkor felfújták a tollukat, és jóllakottan elrepültek.

A hóember pedig elégedetten pislogott csipkebogyó szemével.

Ismét eltelt egy nap.

Süni ballagott búsan a kert alján.

— Miért lógatod az orrodat? — kérdezte a hóember.

SÓTI KLÁRA rajzai

GYÁRFÁS ENDRE:

DÖRMÖGŐÉK

Nevesincs hegy oldalában
keskeny ösvény kanyarog,
legvégében játszótér van;
oda mennek a bocsok.
— Őzi, gyere te is velünk!
Útközben majd énekelünk.
Hát te, Borz?
Ne légy morc!
Csapatunkhoz csatlakozz!

Borz, Őzgida velük ballag...
Egyszerre csak megtorpannak:
villámsújtott vén fenyőfa
dőlt nemrég a gyalogútra.
Berci henceg: — Figyeljetek!
Látjátok e lendületet?
S mint a szöcske,
ő meg öccse
átugrik a fatörzs felett.
Borz barátjuk mindhiába
készülődik az ugrásra.
Mászni próbál... síkos a fa...
visszacsúszik szegény koma.
Ugyanígy jár a kis Őz.
A torlaszon ő se győz.
Kuncog a két mackókölyök:
— Meg kell a fát kerülnötök.

SZÁVAY EDIT rajzai

ÉS AZ AKADÁLY

Balra szörnyű szakadék,
jobbra pedig kaptató...
Ezt választják Őziék.
(Bár repülni volna jó.)
Szúr a bokrok tüskés ága;
lábuk, szőrük beleakad.
Elfáradva, megtépázva
folytathatják csak az utat.

Elérik a játszóteret.
— Rajta! — rikkant Marci gyerek.
— Futkározzunk!
Futbalozzunk!
Őzi! Itt a laszti. Cselezz!
Ám az Őz csak ül fáradtan:
— Focizzatok magatokban!
S bármit mond is a két medve,
a Borznak sincs túl nagy kedve.

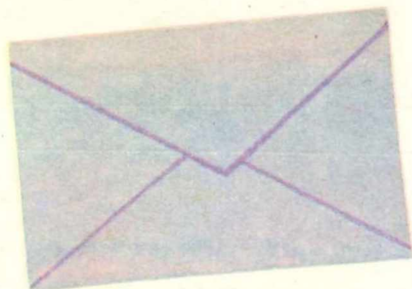
Berci töpreng, majd felpattan:
— Komák! Pompás ötletem van:
Marcival most hazamegyek
— ti addig csak pihenjetek! —
hozunk fűrészt, s a fatörzsből
kivágunk egy darabon.
Ha valaki arra jár,
ne tartsa fel akadály,
s jöjjön-menjen — szabadon.

Hová tartoznak?

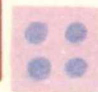

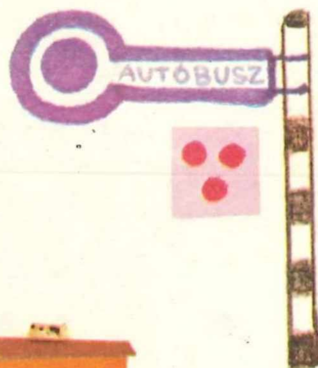

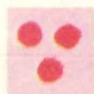

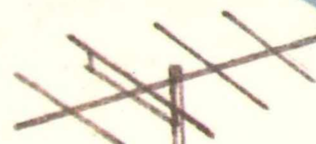

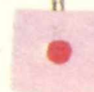

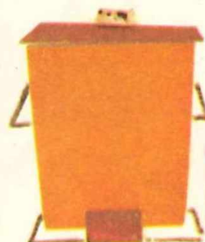

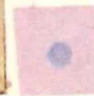

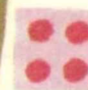

SÓTI KLÁRA rajza

Az oldal szélén, piros keretben különféle képeket látsz. Mindegyikhez két másik tartozik: ezeket az oldal közepén találod. Keresd meg az összetartozó képeket, és rajzold jelüket (a színes pontokat) a megfelelő piros kockába. Ha elkészültél, vágd le az oldal szélét az ollóval jelölt helyen, és küldd el Dörmögő Dömötörnek!

K. M.

Dörmögő Dömötör, a Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja. Megjelenik havonta. Szerkesztő: Rákos Klára. Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó V. Felelős kiadó: Dr. Petrus György. Szerkesztőség: Budapest VI., Dalszínház u. 10. Telefon: 120-850. Levélcím: Dörmögő Dömötör szerkesztősége, 1370 Budapest, Postafiók 357. Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI-215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj negyed évre 12,—, fél évre 24,—, egész évre 48,— Ft.